

**Pla d'actuació
per al curs 2020-2021
per a centres educatius
en el marc de la pandèmia**

per COVID-19

ÍNDEX

1. Introducció	pàg. 4
1.1. Rellevància de la pandèmia	
1.2. Trets diferencials de la COVID en infants	
1.3. Impacte del confinament en la salut dels infants	
1.4. Impacte del tancament escolar en la pandèmia	
2. Objectiu del Document	pàg. 8
3. Valors en què es basa la proposta	pàg. 8
3.1. Seguretat	
3.2. Salut	
3.3. Atenció a la diversitat	
3.4. Vigència	
4. Principis bàsics de prevenció, higiene i promoció de la salut	pàg. 9
4.1. Limitació de contactes/ Grups estables	
4.2. Mesures de prevenció personal	
4.3. Neteja, desinfecció i ventilació	
4.4. Promoció de la salut i suport emocional	
4.5. Gestió de casos	
5. Organització del centre	pàg. 16
5.1. Alumnat	
5.2. Personal del centre. Professorat, personal d'atenció educativa i personal d'administració i servei	
5.3. Grups estables	
5.4. Espais	
5.4.1. Espais docents per a grup-aula	
5.4.2. Espai Menjador	
5.4.3. Espai Gimnàs	
5.4.4. Patis	
5.4.5. Ascensor	
5.5. Fluxos de circulació	
5.5.1. Entrades i sortides	
5.5.2. Circulació dins del centre	
5.6. Horaris	
5.7. Transport escolar	
5.8. Altres activitats	
5.8.1. Acollida matinal	
5.8.2. Adaptació de P3	
5.8.3. Sortides i colònies	
5.8.4. Extraescolars	

6. Pla d'organització de centre.....	pag. 24
7. Mesures específiques	pàg. 26
7.1. Educació Infantil de Primer cicle	
7.2. Educació Especial	
7.3. Formació Professional	
7.4. Centres de Formació de Persones adultes	
7.5. Altres tipologies de centre	
8. Annexes	pàg. 36
9. Referències bibliogràfiques	pàg. 47

Aquest document compta amb el suport de la Societat Catalana de Pediatria

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Rellevància de la Pandèmia

L'afrontament de la pandèmia per COVID-19 ha implicat en la majoria dels països l'aplicació de mesures que han cercat contenir la transmissió del virus a través de la reducció de les interaccions socials, entre elles el tancament de les escoles.

L'actual evolució favorable de la pandèmia, així com la importància de garantir el dret a l'educació i a la protecció de l'infant fan que l'obertura amb la màxima normalitat possible dels centres educatius sigui una prioritat. El marc és un sistema educatiu inclusiu, que té la finalitat d'afavorir el desenvolupament personal i social de tot l'alumnat, mitjançant l'activitat educativa adreçada a atendre la diversitat de l'alumnat i l'assoliment d'una igualtat d'oportunitats i d'accessibilitat.

L'obertura de les escoles és alhora una necessitat i un repte. Un confinament perllongat pot tenir diversos efectes sobre la salut dels infants tant física com emocional. Aquests efectes poden ser més grans en aquells de nivell socioeconòmic més desafavorit o en aquells que tenen una dificultat d'aprenentatge.

Com ha exposat UNICEF, l'educació és una part essencial de la recuperació en una crisi: aporta normalitat, un sentit de la rutina, coneixements i habilitats necessàries per al desenvolupament, protecció en casos d'especial vulnerabilitat social i econòmica i serveix de pont per salvar les diferents bretxes socials, econòmiques i educatives a què s'enfronta part de la població. Com més aviat es restableixi l'activitat quotidiana d'escoles i centres educatius, abans es podran curar les ferides deixades per aquesta crisi.

Malgrat això, continua la situació de crisi sanitària que fa necessària la aplicació continuada d'una sèrie de mesures que canvien de manera notable el funcionament de la societat, i entre ella del sistema educatiu. Cal que responsables, famílies, persones educadores i la resta del personal de les escoles s'involucrin i es comprometin per a garantir els dos grans pilars per fer front la pandèmia: les **mesures de protecció** i la **traçabilitat**.

Malgrat que es tracta d'una malaltia nova i encara molt desconeguda, les dades publicades semblen indicar que els infants no són el vector principal de la pandèmia. La clínica que presenten sovint és lleu i en molts pocs casos desenvolupen formes greus. El pas de la primera onada epidèmica de COVID-19 a Catalunya ha confirmat que els infants presenten quadres molt lleus o asimptomàtics amb molta més freqüència que els adults. Si s'acaba confirmant el fet que els infants siguin menys efectius en la transmissió de la infecció per SARS-CoV-2, això tindria una relació directa amb l'efectivitat del tancament dels centres escolars durant l'epidèmia de SARS-CoV-2, sens dubte una de les mesures socialment més doloroses. Algunes publicacions recents ja apunten que l'impacte del tancament de les escoles en el decurs de l'epidèmia hauria estat inferior a l'esperat, si els infants transmetessin el SARS-CoV-2 tant com ho fan amb la grip. Si això es confirma, el

tancament dels centres escolars en el marc de l'epidèmia de SARS-CoV-2 tindria un elevat impacte social, però una escassa repercussió en l'aplanament de la corba.

L'obertura d'escoles es farà tenint en compte les dades d'incidència de la malaltia i sempre d'acord amb les activitats permeses segons la situació sanitària de la pandèmia i seguint la normativa existent.

Els pares i mares o tutors legals han de rebre informació de les mesures adoptades a l'escola en relació a la prevenció i control de la COVID.

La inesperada expansió del SARS-CoV-2 arreu del món i les enormes conseqüències que deixa al seu pas obren un nou escenari on s'acumulen els aprenentatges i les incerteses. S'ha après el comportament d'aquest nou virus setmana a setmana i ha calgut posar en pràctica mesures que, fins fa poc temps, ni tan sols s'haurien imaginat. Amb tot, el coneixement adquirit i amb l'horitzó del descobriment d'una vacuna contra el nou coronavirus, s'espera un temps on diferents escenaris es poden anar succeint. Cal estar preparats i deixar el mínim espai a les mesures d'urgència.

1.2. Trets diferencials de la COVID en infants

La COVID-19 és una malaltia nova de la qual se'n van coneixent més dades a mesura que els científics dels països afectats van publicant nous estudis. Com succeeix sovint, les dades que arriben solen estar més centrades en la població general i en els adults que no en els infants. Malgrat això, les dades globals ens indiquen que els **infants** representen un **percentatge molt baix** de les persones infectades per COVID-19, al voltant d'un 2% (Wu Z, 2020).

No hi ha dubte que els infants s'infecten pel nou coronavirus i que poden presentar la malaltia. No obstant, s'ha pogut observar que sovint desenvolupen **quadres lleus** i, en molts casos, **asimptomàtics** de la COVID-19. Alguns estudis han revelat que la càrrega viral (quantitat de virus en sang) dels infants és significativament menor a la de les persones adultes (Ludvigsson J, 2020). Aquest fet és comú en els infants que tenen malalties cròniques de base, en els quals també s'han presenciat formes clíniques de més bon pronòstic en relació a les d'altres franges d'edat. La càrrega viral podria explicar parcialment que nens i nenes desenvolupin aquestes formes més lleus de la COVID-19.

En l'estudi de seroprevalença que s'ha dut a terme recentment a l'estat espanyol, les dades han mostrat una prevalença en població general del 5,2% i en població infantil d'entre el 2,2 i 3,9% segons les franges d'edat. Segons dades del Sistema de Vigilància Epidemiològica de Catalunya (SVEC), el 0,23% dels casos notificats a Catalunya tenien entre 0 i 4 anys, i un 0,35% entre 5 i 14 (informe tècnic de resum dels casos de la COVID-19 a Catalunya – 13.06.2020, núm. 13).

En concret, des de l'esclat de l'epidèmia a Catalunya, només el 0,65% de tots els casos confirmats de la COVID-19 mitjançant PCR a Catalunya corresponien a menors de 15 anys i el 8,3% tenien menys de 30 anys. L'existència d'aquesta marcada diferència podria ser deguda a una menor susceptibilitat dels infants a la infecció, a una menor probabilitat

de desenvolupar un quadre clínic greu en cas d'infecció o a una combinació d'ambdues coses.

Entre el 80-99% dels infants i joves de menys de 20 anys presenten un quadre molt lleu o directament asimptomàtic. Les dades preliminars del projecte Kids Corona de l'Hospital de Sant Joan de Déu (HSJD, 2020), mostren que els infants s'infecten en el mateix percentatge que els adults quan estan en contacte amb una font de contagi però que en el 99% dels casos són asimptomàtics o presenten símptomes molt lleus. L'estudi de l'impacte diferencial del SARS-CoV-2 en infants i joves apunta amb força la possibilitat que aquesta expressió clínic més benigna en infants sigui la causa que aquest col·lectiu transmeti també menys el virus, la qual cosa seria una diferència important amb altres virus respiratoris com el de la grip, en el que els infants són dels principals transmissors. De fet, una quantitat ja important d'estudis publicats assenyalen que, en agrupacions de casos en entorns familiars, els infants molt rarament han estat el focus inicial de contagi.

Si s'acaba confirmant el fet que els infants siguin menys efectius en la transmissió de la infecció per SARS-CoV-2, això tindria una relació directa amb l'efectivitat del tancament dels centres escolars durant l'epidèmia de SARS-CoV-2, sens dubte una de les mesures socialment més doloroses. La sospita que els infants poguessin ser un factor clau en la transmissió del SARS-CoV-2, tal i com ho són del virus de la grip, va portar molts països a tancar els centres escolars com a mesura per mitigar la transmissió. Però, el coneixement ha anat evolucionant i algunes publicacions recents, entre elles un estudi de Davies d'aquest mes publicat a la prestigiosa *Nature Medicine*, ja apunten que l'impacte del tancament de les escoles en el decurs de l'epidèmia hauria estat inferior a l'esperat, si el SARS-CoV-2 es comportés com la grip, o bé que directament no hauria tingut un impacte significatiu.

1.3. Impacte del confinament en la salut dels infants

La situació actual de pandèmia per coronavirus pot tenir diversos efectes sobre la salut de la infància i l'adolescència. D'entrada, les conseqüències que pugui tenir la pròpia malaltia en aquestes franges d'edat, malgrat que acostumen a fer quadres clínics molt lleus o asimptomàtics.

Per altra banda, existeixen altres possibles efectes lligats a la pròpia pandèmia, a les mesures de control i a l'afectació sobre la economia i els determinants socials de la salut. Així, les mesures poblacionals que s'han pres en relació a la COVID-19, han implicat un confinament dels infants, que ha provocat que no poguessin sortir dels seus domicilis durant setmanes, i que podria tenir conseqüències en la seva salut i desenvolupament.

En la primera franja d'edat, de 0 a 3 anys, els infants estan en un període crucial del seu desenvolupament psicomotor. La mobilitat, la descoberta de l'entorn i la interacció social són pilars fonamentals en el seu procés de maduració.

En infants en edat escolar, la pèrdua de la rutina habitual, la separació dels amics/gues i els canvis en l'entorn poden ser de gestió complexa i tenir conseqüències en la seva salut física i emocional, apareixent dificultats en la regulació emocional i conductual.

En els adolescents, l'ús abusiu de les noves tecnologies així com l'aïllament social són dos dels riscos més grans que pot comportar la situació de confinament.

Un dels aspectes que requereixen més atenció és l'efecte de la restricció de totes les sortides a l'exterior de les cases de la població d'infantil i adolescent.

L'estudi "La salut de la infància confinada" aporta informació rellevant basada en una enquesta a 11.582 pares/mares o tutors legals de criatures d'entre 3 i 12 anys en l'àmbit de l'Estat Espanyol, que van respondre el qüestionari online entre el 4 i l'11 d'abril de 2020. Algunes de les principals conclusions van ser (14.04.2020) que el nivell educatiu dels/de les progenitors/es determina clarament els hàbits de salut durant el confinament, les condicions dels habitatges on viuen el confinament són pitjors entre els nens i nenes de llars amb més dificultats econòmiques i que gairebé la meitat de la població infantil ha vist deteriorada la seva salut emocional durant el confinament, segons els seus progenitors/res.

Alguns dels principals problemes de salut en infants i adolescents que poden agreujar-se a causa d'una situació de confinament perllongat són els que tenen que veure amb la salut mental, l'excés de pes, el dèficit de vitamina D, la miopia, entre altres.

Tots aquests efectes són més grans en els infants en situació de vulnerabilitat. El trencament de les rutines habituals provocat pel confinament pot tenir conseqüències molt més dramàtiques en infants amb trastorns dins l'espectre autista i altres trastorns de la conducta que en d'altres infants.

Un altre grup d'especial vulnerabilitat són els infants i adolescents amb risc social. Factors com la pobresa, la precarietat de les condicions de l'habitatge (superfície petita, manca de balcons o terrasses, nombre de persones per habitatge) o la manca d'accés a les noves tecnologies adquireixen una rellevància especial en el període de confinament i poden agreujar situacions que ja eren dificultoses per a aquests infants.

Des de l'inici del període de confinament, algunes organitzacions socials han alertat del risc d'augment de casos de maltractament infantil.

1.4. Impacte del tancament escolar en la pandèmia

En l'actualitat, encara existeixen molts dubtes sobre l'impacte del tancament de les escoles en l'expansió del SARS-CoV2. Per l'anomenat principi de precaució, la majoria de països van optar pel tancament dels centres educatius en les primeres fases de la pandèmia. Inicialment, es va considerar que els infants podien tenir un paper en la transmissió del SARS-CoV2 similar al que tenen en l'expansió d'altres virus com, per exemple, el virus de la grip. Diferents estudis han posat de manifest les característiques principals de la transmissió del nou coronavirus, així com els grups d'edat als quals afecta amb major freqüència. En base a aquestes noves evidències, a dia d'avui, algunes veus qüestionen el tancament dels centres educatius com a mesura efectiva per al control de l'expansió del virus (Expósito, 2020) (Davies, 2020) (Yung, 2020).

2. OBJECTIU DEL DOCUMENT

Aquest Pla d'actuació pretén establir les bases per tal que el curs 2020/21 es pugui reprendre amb les màximes garanties, buscant l'equilibri entre protecció de la salut de les persones als centres educatius, la correcta gestió de la pandèmia i el dret de tots infants i joves a una educació de qualitat.

En una societat amb grans incerteses, cal que l'escola pugui treballar amb la màxima normalitat possible. Cal donar continuïtat a l'aprenentatge tal com el feien aplicant les mesures sanitàries de protecció.

- Malgrat la pandèmia, tots els infants i adolescents han de tenir accés a l'educació en condicions d'equitat.
- L'aprenentatge als centres educatius ha de poder continuar amb la màxima normalitat, seguint les instruccions sanitàries, i garantint la funció social de l'educació.
- L'escola ha de ser un entorn segur, amb el risc mínim assumible.
- A través de les mesures proposades, els centres educatius han d'estar en condicions de contribuir al control de l'epidèmia i a la ràpida identificació de casos i de contactes.

3. VALORS EN QUÈ ES BASA LA PROPOSTA

3.1. Seguretat

Amb les mesures que es proposen i la col·laboració imprescindible de tots/es els/les integrants de la comunitat educativa –incloses les famílies–, els centres educatius han de continuar sent espais on l'activitat educativa es pugui dur a terme d'una manera segura i confortable. Cal recordar que, segons el coneixement actual, infants i adolescents són un col·lectiu de risc molt baix respecte la COVID-19, tant pel que fa a l'afectació clínica que desenvolupen, com el seu paper poc important en la dinàmica epidèmic a d'aquest coronavirus.

3.2. Salut

La salut dels alumnes, docents i altres persones treballadores dels centres educatius és una prioritat pels Departaments d'Educació i de Salut. Totes les mesures estan adreçades a reduir la **transmissió** del virus i a millorar la **traçabilitat** de casos i contactes.

3.3. Atenció a la diversitat

El període de confinament ha tingut efectes desiguals en els diferents grups de població. Sovint, aquelles persones pertanyents a col·lectius de majors vulnerabilitat, n'han patit - o n'estan patint- les conseqüències d'una manera més acusada. L'assistència als centres permet una socialització dels infants i adolescents que té un gran valor. El tancament de les escoles ha fet palesa la bretxa digital i cognitiva existent entre alumnes. Al mateix temps l'afrontament de la pandèmia ha requerit la discontinuació d'uns serveis presencials d'atenció a les dificultats d'aprenentatge i desenvolupament. Per tot plegat, la proposta actual vol afavorir la presencialitat sense renunciar a la seguretat d'alumnes i personal docent i no docent dels centres educatius.

3.4. Vigència

Totes les mesures proposades seran vigents al llarg del curs escolar i en coherència amb la realitat dels centres educatius del seu entorn. El marc que es proposa ha de ser fàcilment adaptable si es canvia el context epidemiològic.

4. PRINCIPIS BÀSICS DE PREVENCIÓ, HIGIENE I PROMOCIÓ DE LA SALUT

Els dos pilars en el moment actual de control de la pandèmia són la **disminució de la transmissió** del virus i l'**augment de la traçabilitat** dels casos.

4.1. Grups de convivència i socialització molt estables

Es proposa l'organització entorn a grups de convivència estables. El seu principal valor és la facilitat que dona en la traçabilitat de possibles casos que s'hi donin: permetent una identificació i gestió precoç dels casos i dels seus contactes. Es tracta de grups estables d'alumnes, amb el seu tutor/a, i en el marc dels quals es produeix la socialització de les persones que l'integren. Poden formar part d'aquest grup estable altres docents o personal de suport educatiu i a l'educació inclusiva si la major part de la seva jornada laboral transcorre en aquest grup. Un mestre o un professional de suport educatiu només pot formar part d'un únic grup estable.

Es tracta, per tant, d'un grup de persones que tenen una relació propera i molt quotidiana. Això permet que, junt amb les evidències creixents sobre el poc paper d'infants i joves en la propagació de l'epidèmia, **no sigui necessari requerir la distància física interpersonal de seguretat establerta en 1,5m** (o la superfície equivalent de seguretat de 2,5m²), **ni l'ús de la mascareta, en aquests grups de convivència estables**. En aquestes condicions, des d'un punt de vista de salut, té molta més importància centrar els esforços organitzatius en garantir l'estabilitat i l'estanqueïtat d'aquest grup, amb la finalitat de preservar la capacitat de traçabilitat, que no pas en fixar el número d'integrants del mateix.

En el cas que terceres persones s'hagin de relacionar amb aquests grups (docents i altres professionals de suport educatiu) o en cas que diferents grups s'hagin de relacionar entre sí, s'han de complir rigorosament les mesures de protecció individual, especialment el manteniment de la distància física de seguretat de 1,5 metres i, quan no sigui possible, l'ús de la mascareta.

4.2. Mesures de prevenció personal

Distanciament físic

Segons la RESOLUCIÓ SLT/1429/2020, de 18 de juny, per la qual s'adopten mesures bàsiques de protecció i organitzatives per prevenir el risc de transmissió i afavorir la contenció de la infecció per SARS-CoV-2, la distància física interpersonal de seguretat, tant en espais tancats com a l'aire lliure, s'estableix en 1,5 m en general, amb l'equivalent a un espai de seguretat de 2,5 m² per persona, i és exigible en qualsevol cas excepte entre persones que tinguin un contacte proper molt habitual, com és el cas dels grups de convivència estables.

Per tant, en els grups estables no és necessària requerir la distància física interpersonal de seguretat establerta en 1,5m (o la superfície equivalent de seguretat de 2,5m²).

L'organització de l'espai de l'aula d'un grup estable ha d'assegurar, en la distribució de l'alumnat, una distància interpersonal mínima d'1 metre.

Higiene de mans

Es tracta d'una de les mesures més efectives per a preservar la salut dels alumnes així com del personal docent i no docent.

En infants i adolescents, es requerirà rentat de mans:

- A l'arribada i a la sortida del centre educatiu
- Abans i després dels àpats
- Abans i després d'anar al WC (infants continents)
- Abans i després de les diferents activitats (també de la sortida al pati).

En el cas del personal que treballa al centre, el rentat de mans es durà a terme:

- A l'arribada al centre, abans del contacte amb els infants
- Abans i després d'entrar en contacte amb els aliments, dels àpats dels infants i dels propis
- Abans i després d'acompanyar un infant al WC
- Abans i després d'anar al WC
- Abans i després de mocar un infant (amb mocadors d'un sol ús)
- Com a mínim una vegada cada 2 hores.

Cal que es garanteixi l'existència de diversos punts de rentat de mans, amb disponibilitat de sabó amb dosificador i tovalloles d'un sol ús. En punts estratègics (menjador, zona d' aules,...) es recomana la col·locació de dispensadors de [solució hidroalcohòlica](#) per a ús del personal de l'escola.

S'afavoriran mesures adaptades a l'edat de l'infant (vídeos, cançons...) per promoure el rentat de mans correcte i la seva importància.

Es col·locaran pòsters i cartells informatius explicant els passos per a un correcte rentat de mans en els diversos punts de rentat de mans.

Ús de mascareta

COL·LECTIU	Indicació	Tipus de mascareta
1r. cicle d'educació infantil (0-3 anys)	No indicada	-
2n. cicle d'educació infantil (3-6 anys)	No obligatòria	Higiènica amb compliment norma UNE
De 1r a 4t de primària	No obligatòria si s'està amb el grup de convivència dins de l'aula. Indicada fora del grup quan no es pugui mantenir la distància d'1,5 metres.	Higiènica amb compliment norma UNE
A partir de 5è de primària, secundària, batxillerat, formació professional i centres de formació d'adults	No obligatòria si s'està amb el grup de convivència dins de l'aula. Indicada fora del grup quan no es pugui mantenir la distància d'1,5 metres.	Higiènica amb compliment norma UNE
Personal docent i no docent	Recomanable en els grups estables. Obligatòria pel personal quan imparteix classes a diferents grups, quan no formen part del grup de convivència estable i no es pugui mantenir la distància d'1,5 metres.	Higiènica amb compliment norma UNE

El Departament d'Educació lliurarà a tots els centres abans de l'inici de curs mascaretes higièniques per a tots els seus professionals, un estoc de mascaretes quirúrgiques per a la gestió de la detecció d'un possible cas de COVID-19 durant l'activitat al centre, un estoc de guants per a activitats concretes, gel hidroalcohòlic i dispensadors, i un termòmetre de distància per a incorporar-lo a la farmaciola.

A més, i de manera particular, es lliurarà altre material complementari (pantalles de protecció facial, mampares, mascaretes amb visió de llavis, mascaretes FFP2...) per a situacions específiques.

Requisits d'accés als centres educatius

- Absència de simptomatologia compatible amb la COVID-19 (febre, tos, dificultat respiratòria, malestar, diarrea...) o amb qualsevol altre quadre infecció¹.
- No convivents o contacte estret amb positiu confirmat o simptomatologia compatible en els 14 dies anteriors.

12

En cas que l'alumne presenti una malaltia crònica d'elevada complexitat que pugui augmentar el risc de gravetat en cas de contraure la infecció per SARS-CoV2, es valorarà de manera conjunta –amb la família o persones tutores i el seu equip mèdic de referència–, les implicacions a l'hora de reprendre l'activitat educativa presencialment al centre educatiu . Malgrat l'evidència és escassa, es consideren malalties de risc per a complicacions de la COVID-19:

- Malalties respiratòries greus que precisen medicació o dispositius de suport ventilatori.
- Malalties cardíques greus.
- Malalties que afecten al sistema immunitari (per exemple aquells infants que precisen tractaments immunosupressors).
- Diabetis mal controlada.
- Malalties neuromusculars o encefalopaties moderades o greus.

En el cas del personal docent i no docent de l'escola que tingui contacte amb els infants, les persones de risc elevat de malaltia greu per coronavirus rebran una valoració del servei de prevenció de riscos laborals per valorar si poden estar en contacte amb els infants. Les condicions de risc engloben les malalties cròniques, com la hipertensió arterial, la diabetis, els problemes cardíacs o pulmonars i les immunodeficiències, obesitat mòrbida. Les dones embarassades es consideren un col·lectiu d'especial consideració. Les persones del grup de risc hauran de ser valorades pel servei de Prevenció de Riscos Laborals.

Control de símptomes

Les famílies, o directament l'alumne si es major de 18 anys, han de fer-se responsables de l'estat de salut dels seus fills i filles. A l'inici del curs, signaran una declaració responsable a través de la qual:

¹ L'absència de simptomatologia ha de ser sense haver pres cap fàrmac.

- Faran constar que són coneixedores de la situació actual de pandèmia amb el risc que això comporta i que, per tant, s'atendran a les mesures que puguin ser necessàries en cada moment.
- Es comprometen a no portar l'infant o adolescent al centre educatiu en cas que presenti simptomatologia compatible amb la COVID-19 o l'hagi presentat en els darrers 14 dies i a comunicar-ho immediatament als responsables del centre educatiu per tal de poder prendre les mesures oportunes.

Les famílies disposaran d'un llista de comprovació de símptomes (veure annex 1). La família i/ o l'alumne/a ha de comunicar al centre si ha presentat febre o algun altre símptoma. En cas que la situació epidemiològica ho requerís es podria considerar la implementació d'altres mesures addicionals com la presa de temperatura a l'arribada a l'escola.

4.3. Neteja, desinfecció i ventilació

L'escola ha de disposar d'una planificació de ventilació, neteja i desinfecció adaptada a les característiques del centre (veure annex 2). La **ventilació** és una de les principals mesures de prevenció de contagis en un espai interior. És necessari ventilar les instal·lacions interiors com a mínim abans de l'entrada i la sortida dels alumnes i 3 vegades més durant el dia, almenys 10 minuts cada vegada.

Totes les aules han de poder ser adequadament ventilades. Si és possible, es deixaran les finestres obertes durant les classes.

La neteja i la posterior desinfecció d'espais es realitzarà amb una periodicitat almenys diària. Es seguiran les recomanacions de [Neteja i desinfecció en establiments i locals de concurrència humana](#).

Cal garantir la desinfecció freqüent d'aquelles superfícies d'ús més comú com el poms de les portes, les baranes de les escales, etc. Les taules de les aules i del menjador es netejaran i desinfectaran després de les activitats i dels àpats, respectivament.

Es recomana, sempre que sigui possible, mantenir les portes obertes, evitant així més contacte les manetes de les portes.

Les zones exteriors són espais de baix risc de transmissió del coronavirus. Per aquest motiu, s'aconsella utilitzar espais com el pati per a la realització d'aquelles activitats puguin fer-se a l'aire lliure. Per a la seva neteja i desinfecció se seguiran les indicacions establertes en el document [Neteja i desinfecció en espais exteriors de concurrència humana](#).

4.4. Promoció de la salut i suport emocional

La situació de confinament i la pandèmia poden haver tingut conseqüències emocionals per a molts infants i adolescents. El dol per la pèrdua d'un familiar o l'angoixa per la situació viscuda poden estar presents en un nombre significatiu d'infants i adolescents. També pot ser necessari adaptar-se a les diferents situacions de l'alumnat en relació als aprenentatges adquirits durant els mesos de confinament. La tornada a l'escola representarà una bona oportunitat per detectar i abordar situacions no resoltes. Es proposa que les primeres setmanes es realitzin activitats que permetin adaptació progressiva de l'alumnat al nou curs i als canvis en el centre educatiu.

D'altra banda, la pandèmia actual brinda una oportunitat única per a consolidar alguns hàbits i conductes que són imprescindibles en qualsevol context:

- Tenir cura d'un mateix i de les persones que envolten.
- Actuar amb responsabilitat per a protegir els més vulnerables.
- Rentar-se les mans de manera freqüent i sistemàtica.

4.5. Gestió de casos

El responsable de la coordinació i la gestió de la COVID-19 al centre és el director/a.

No assistirà al centre l'alumnat, les persones docents i altres professionals que tinguin símptomes compatibles amb COVID-19, així com aquelles persones que es troben en aïllament per diagnòstic de COVID-19 o en període de quarantena domiciliària per haver tingut contacte estret amb alguna persona amb símptomes o diagnosticada de COVID-19.

En un entorn de convivència com és un centre escolar, la detecció precoç de casos i el seu aïllament, així com dels seus contactes més estrets, és una de les mesures més rellevants per mantenir entorns de seguretat i preservar al màxim l'assoliment dels objectius educatius i pedagògics. Per tant, cada centre escolar tindrà un protocol molt clar d'actuació en cas de detectar una sospita de cas que inclourà la ràpida coordinació entre els serveis territorials d'Educació i de Salut Pública.

En essència, davant d'una persona que comença a desenvolupar símptomes compatibles amb la COVID-19 al centre educatiu:

1. Es portarà a un espai separat d'ús individual.
2. Es col·locarà una mascareta quirúrgica (tant a la persona que ha iniciat símptomes com a la persona que quedi al seu càrrec).
3. Es contactarà amb la família per tal que vingui a buscar l'infant o adolescent.

4. En cas de presentar símptomes de gravetat es trucarà també al 061.
5. El centre contactarà amb el servei territorial d'Educació per informar de la situació i a través d'ells amb el servei de salut pública.

La família o la persona amb símptomes contactarà amb el seu CAP de referència per valorar la situació i fer les actuacions necessàries. Si es decideix realitzar una PCR per a SARS-CoV-2, l'infant i la família amb qui conviu hauran d'estar en aïllament al domicili fins conèixer el resultat. En cas que finalment es confirmi el cas, Salut Pública serà l'encarregada de la identificació, aïllament i seguiment dels contactes estrets.

La comunicació entre els serveis territorials d'Educació i Salut Pública garantirà la coordinació fluïda, en última instància, entre el centre educatiu i els serveis territorials de vigilància epidemiològica encarregats de l'estratègia de control de brot que pot incloure, en determinats casos, el tancament total o parcial del centre educatiu. **En qualsevol cas, l'escalada de decisions en relació al tancament de l'activitat presencial del centre educatiu serà el resultat de la valoració, sobre el terreny, per part de l'autoritat sanitària.** De manera orientativa, els elements de decisió per a establir quarantenes i /o si s'escau tancaments parcials o total del centre serien:

- Cas positiu en un o més membres d'un grup de convivència estable → tot el grup de convivència estable té consideració de contacte estret, per tant s'hauria de plantejar la quarantena de tot el grup de convivència, durant 14 dies després del darrer contacte amb el cas, amb vigilància d'aparició de nous casos. Per tant, interrupció de l'activitat lectiva presencial per aquest grup.
- Cas positiu en dos membres no convivents que pertanyen a dos grups de convivència diferents d'un mateix espai (un edifici, un torn, una ala d'un edifici ..) → tot el grup de convivència estable pot tenir consideració de contacte estret, per tant, i depenent de la valoració de vigilància epidemiològica, es podria plantejar la quarantena dels grups de convivència d'aquell espai, durant 14 dies després del darrer contacte amb el cas, amb vigilància d'aparició de nous casos. Per tant, interrupció de l'activitat lectiva presencial en l'espai afectat, també durant 14 dies.
- Cas positiu en dos o més membres no convivents que pertanyen a grups de convivència en diferents espais → tot el grup de convivència estable té consideració de contacte estret, per tant s'hauria de plantejar la quarantena dels grups de convivència afectats, durant 14 dies després del darrer contacte amb el cas, amb vigilància d'aparició de nous casos. A més, és podria plantejar la interrupció de l'activitat presencial del centre educatiu, també durant 14 dies.

Els Equips d'Atenció Primària de referència dels centres educatius estaran a disposició dels equips directius dels centres per a mesures de consell sanitari sobre la COVID-19. Per tant, els Equips d'Atenció Primària hauran d'identificar una o varies persones, segons correspongui, responsables d'aquesta interlocució amb els centres educatius que, preferiblement, podran ser les infermeres del programa Salut i Escola. En el cas que el centre no en tingui, ho seran la direcció i la persona referent d riscos laborals del centre.

5. ORGANITZACIÓ DEL CENTRE

El curs començarà de manera presencial el dia 14 de setembre.

5.1. Alumnat

L'ensenyament serà presencial per a tots els alumnes de tots els ensenyaments des d'infantil fins a la post obligatòria. En els ensenyaments post obligatoris, de manera excepcional, es podran plantejar models híbrids d'aprenentatge.

Es garantirà que tots els alumnes d'educació infantil, primària i ESO puguin seguir el curs de manera presencial sempre que la situació sanitària no obligui a un confinament parcial o total l'alumnat i del professorat del centre o bé de la població.

En el cas de la incorporació d'un nou alumne al centre se l'assignarà a un grup estable existent.

El desplegament d'aquesta presencialitat està definida en el document d'instruccions / organització pedagògica de la Secretaria de Polítiques Educatives.

5.2. Personal del centre. Professorat, personal d'atenció educativa i personal d'administració i serveis

La Direcció General de professorat determinarà i comunicarà la plantilla assignada a cada centre, tenint en compte les directrius del Departament en el marc de la COVID-19.

La Direcció de Serveis procedirà a determinar i comunicar el personal de suport educatiu assignat a cada centre.

El Departament haurà de conèixer l'estat de salut del personal treballador per valorar la seva vulnerabilitat i especial sensibilitat respecte a la COVID-19 en el marc de referència vigent a cada moment, i en base a aquest coneixement establir, si s'escau, mesures específiques de protecció per a aquest personal treballador.

5.3. Grups estables

A partir del nombre d'alumnes, del nombre de docents i personal de suport educatiu el centre organitzarà els **grups estables d'alumnes amb un tutor i un espai referent**.

El grup estable està format per un conjunt d'alumnes, amb el seu tutor/a. Poden formar part d'aquest grup estable altres docents o personal de suport educatiu i a l'educació inclusiva si la major part de la seva jornada laboral transcorre en aquest grup. Un mestre o un professional de suport educatiu només pot formar part d'un únic grup estable.

A infantil i primària, aquest grup es mantindrà junt en el màxim d'activitats al llarg de la jornada lectiva, tant a l'aula com al pati. A l'interior de l'edifici el grup ocuparà, de manera general el mateix espai físic. Els alumnes seran sempre els mateixos. Aquells docents i/o personal de suport educatiu que es relacionen amb més d'un grup estable, caldrà que portin mascareta quan no puguin mantenir una distància d'1,5 metres amb els infants. Es recomana reduir al màxim el nombre de mestres de cada grup, i el nombre de grups que atengui cada mestre o professional de suport educatiu i educació inclusiva.

A secundària, i en centres de formació de persones adultes, el grup estable es mantindrà junt en el màxim horari possible. A l'interior de l'edifici es recomana que el grup ocupi el mateix espai físic, i en cas que ocupi un espai diferent (tallers, laboratoris..) caldrà assegurar que cada vegada que marxa un grup es procedeix a la neteja i desinfecció de l'espai. Els alumnes seran sempre els mateixos. Els docents i/o personal de suport educatiu que es relacionen amb més d'un grup estable, caldrà que portin mascareta quan no puguin mantenir una distància d'1,5 metres amb els alumnes. Es recomana reduir al màxim el nombre de professors de cada grup, i el nombre de grups que atengui cada professor o professional de suport educatiu i educació inclusiva.

Els professionals dels serveis educatius i dels CEEPSIR que fan assessorament als centres poden entrar als centres i a les aules. Han de mantenir la distància física recomanada, han de portar mascareta i aplicar les mesures d'higiene i prevenció.

L'organització de l'espai de l'aula d'un grup estable ha d'assegurar, en la distribució de l'alumnat, una distància interpersonal mínima d'1 metre. La disposició del mobiliari, ja sigui en files o en petits grups al voltant de la taula, ha de tenir en compte aquesta distància.

5.4. Espais

El centre identificarà tots els espais susceptibles d'acollir un grup d'alumnes estable.

Espais per a grups estables

A les escoles es podran utilitzar com a espais docents per un grup d'alumnes les aules-grup, i també les aules o espais específics: aula de psicomotricitat, aula de música, aula d'informàtica, biblioteca, gimnàs...

Als instituts es podran utilitzar com a espais docents per un grup d'alumnes les aules-grup, i també les aules o espais específics: aula-taller, aula de música, aula de dibuix, laboratoris, tallers de les diferents famílies professionals, biblioteca, gimnàs...

En tots els centres es podran utilitzar com a aula-grup tots els espais clarament sectoritzats.

En funció de cada centre, l'ús dels espais per a grup poden ser diferents. Es recomana que cada grup tingui un únic espai de referència. Tot i això, de forma excepcional a la primària i particularment a secundària, si l'ocupació dels espais ho permet es poden utilitzar les diferents aules específiques: els laboratoris, les aules tallers, música, dibuix, ... En aquest cas es recomana que la rotació de diversos grups en un mateix dia sigui la mínima i cada cop que hi hagi un canvi de grup s'ha de procedir a la neteja i desinfecció de l'espai i del material d'ús comú.

Dins del conjunt d'actuacions de sensibilització que el centre portarà a terme amb l'alumnat sobre mesures higièniques davant la prevenció de contagi per la COVID-19, es recomana que el mateix alumnat, quan estigui utilitzant un espai que no és el del seu grup estable (cas d'informàtica, per exemple), aquest col·labori en les actuacions de neteja de superfícies i estris utilitzats abans d'abonar l'espai i possibilitar el seu nou ús en bones condicions.

Un cop identificats i assignats els espais, dins del centre educatiu, per a grups estables, es detectarà si hi ha necessitats de més espais fora del centre.

Si són necessaris aquests espais externs, el centre ho comunicarà a la inspecció educativa i els serveis territorials analitzaran i acordaran conjuntament amb els Ajuntaments el pla de cobertura d'espais.

Un cop definits els espais d'altres Administracions i/o entitats i les condicions de la cessió temporal d'aquests espais per a ús educatiu, caldrà formalitzar aquesta cessió administrativament.

Espai menjador

El servei de menjador escolar, que inclou l'àpat i les activitats posteriors fins a la represa de l'activitat lectiva o la finalització de la jornada escolar segons els casos, s'organitza en els espais habilitats a tal efecte.

Si l'organització del centre ho permet, el menjar es farà, preferiblement, a l'espai habitual del menjador escolar. En aquest cas, cal tenir en compte que el menjador escolar és un espai on poden coincidir diversos grups estables. Els integrants d'un mateix grup estable s'asseuren junts en una o més taules. Cal mantenir la separació entre les taules de grups diferents. En cas que en una mateixa taula hi hagi alumnes de més d'un grup caldrà deixar una cadira buida entre ells per garantir la distància. En menjadors molt concorreguts és recomanable valorar la realització de més torns dels habituals per evitar la coincidència d'un gran nombre d'infants en un mateix espai. Entre torn i torn cal fer la neteja, desinfecció i ventilació del menjador.

Cal garantir el rentat de mans abans i després de l'àpat

El menjar s'ha de servir en plats individuals, evitant compartir-lo (no es posaran amanides, ni setrillers, ni cistelles del pa al centre de la taula). L'aigua pot estar en una gerra però es recomana que sigui una persona adulta responsable qui la serveixi o bé un únic infant encarregat durant tot l'àpat. Els infants que per raons del projecte pedagògic realitzin

tasques tipus parar i desparar taula, o d'altres, ho faran exclusivament per al seu grup de convivència. En cas que l'alumnat reculli el menjar a la línia d'autoservei, cal mantenir la distància a la filera.

Per qüestions d'organització de cada centre, i per minimitzar els contactes, tenint en compte el nombre d'alumnes que es queden al menjador, l'alumnat podrà menjar a les aules o als espais que s'hagin habilitat a tal efecte. Les aules o els espais habilitats específicament per fer els àpats seran utilitzats preferiblement per infants pertanyents a un mateix grup estable. Quan això no sigui possible, caldrà garantir la separació entre els grups d'alumnes. L'espai alternatiu al menjador serà, preferiblement, l'espai de referència ocupat pel grup estable. En aquest cas, caldrà netejar i ventilar l'aula després de l'àpat. Si l'espai utilitzat no és l'aula de referència o és utilitzat per alumnat de més d'un grup estable, caldrà, a més, desinfectar-lo abans i després de l'àpat.

Cal garantir les condicions de seguretat alimentària per al trasllat i servei dels aliments. No caldrà utilitzar elements isotèrmics.

El professorat i el personal d'administració i serveis del centre podrà fer ús del servei de menjador escolar sempre que sigui possible la seva ubicació en un espai clarament diferenciat de l'ocupat per l'alumnat i mantenint en tot moment la distància de seguretat d'1,5 metres entre els adults i amb l'alumnat. El professorat i el personal d'administració i serveis han d'utilitzar obligatòriament la mascareta en el menjador excepte quan estiguin asseguts a la taula fent l'àpat.

Les activitats posteriors als àpats es realitzaran, preferiblement, a l'aire lliure, amb ocupació diferenciada d'espais per cada grup estable. Quan això no sigui possible caldrà fer ús de la mascareta.

També es podran utilitzar espais interiors, preferiblement per infants pertanyents a un mateix grup estable. En aquest cas caldrà garantir la ventilació després de l'activitat.

Quan no sigui possible la utilització d'un espai per infants d'un mateix grup estable, caldrà garantir la separació entre els alumnes de grups diferents, així com organitzar separadament l'entrada i la sortida dels infants dels diferents grups. També caldrà garantir la neteja, la desinfecció i ventilació dels espais abans i després de la seva utilització.

Cuina

En cas de tancament dels centres per a les activitats docents, la cuina podrà romandre oberta per fer els menús per l'alumnat amb ajut de menjador.

Espai cantina als instituts

Es preveu el funcionament de les cantines escolars en els instituts d'acord amb els criteris de distància de seguretat establerts a l'apartat 4.2 i adoptant les mesures necessàries per evitar la concentració d'alumnat a l'entrada i a l'interior de la cantina.

És obligatori l'ús de mascareta pel personal que atengui la cantina.

En el cas de què hi hagi taules, els alumnes d'un mateix grup estable poden estar junts. En cas que en una mateixa taula hi hagi alumnes de més d'un grup caldrà deixar una cadira buida, equivalent a 1.5 m, entre ells per garantir la distància.

A l'entrada s'hi instal·larà un dispensador de gel hidroalcohòlic perquè l'alumnat es renti les mans abans d'entrar-hi.

Es ventilarà i desinfectarà la cantina després de cada torn.

Espai gimnàs

Es recomana que l'educació física es realitzi a l'**aire lliure** -a l'espai del pati- sempre que sigui possible, evitant la franja horària de major exposició solar durant els mesos de calor. Si l'activitat té lloc a l'exterior i/o es mantenen els grups estables no serà necessari l'ús de mascareta.

L'espai del gimnàs pot ser utilitzat per a altres activitats lectives.

Els vestidors en que es pugui garantir que hi ha neteja i desinfecció entre grups i amb bona ventilació es podran utilitzar.

Patis

La sortida al pati ha de ser esglaonada. A l'organització horària del centre caldrà establir els torns d'esbarjo en funció de la dimensió del pati i les possibilitats de sectoritzar-lo, tenint en compte que hi pot haver a la vegada més d'un grup estable. Cada grup estable estarà junt i quan comparteixin l'espai amb altres grups, han de mantenir entre ells la distància sanitària. Quan no es mantingui la distància interpersonal de 1'5m caldrà l'ús de mascaretes.

Espais de treball per al professorat

En els espais comuns de treball del professorat s'establiran les mesures necessàries per garantir el distanciament físic de seguretat de 1,5m, essent obligatori l'ús de mascareta si això no pot garantir-se. Caldrà tenir presents totes les mesures sanitàries pel que fa a les màquines de cafè i *vending*. S'evitarà en la mesura del possible que es comparteixin equips, dispositius, utensilis o demés instruments o accessoris i es prestarà especial atenció a la correcta ventilació de l'espai. Pel que fa a la neteja, desinfecció i ventilació d'aquests espais es seguirà l'establert en l'apartat 4.3.

5.5. Fluxos de circulació

Per evitar l'aglomeració de persones en un lloc del centre caldrà establir circuits i organitzar la circulació dels diferents membres de la comunitat educativa en llocs i moments determinats:

Entrades i sortides

Les **entrades i sortides** del centre es faran de manera esglaonada, tenint en compte el nombre d'accessos i el nombre de grups estables.

El centre identificarà tots els accessos possibles. Establirà els punts d'entrada i sortida, i marcarà quins grups accediran per cada punt. A cada un dels accessos, l'entrada i la sortida es farà per un o diversos grups estables en intervals de 10 minuts cadascun. Els alumnes hauran de portar la mascareta fins que accedeixin a l'aula del seu grup estable. Es recomana que pares i mares només accedeixin a l'interior del recinte escolar en el cas que ho indiqui el personal del centre seguint totes les mesures de protecció establertes, utilitzant mascareta i sempre mantenint la distància de seguretat. En qualsevol cas, els adults que acompanyin els infants o joves hauran de ser els mínims possibles per cadascun d'ells i hauran de complir rigorosament les mesures de distanciament físic de seguretat i ús de mascareta, limitant tant com sigui possible la seva estada als accessos al centre educatiu.

Els centres educatius informaran als ajuntaments respectius sobre l'horari d'entrades i sortides i els diferents accessos per tal que les policies locals puguin planificar les seves actuacions sobre la mobilitat.

En entrar al centre els alumnes es rentaran les mans amb gel hidroalcohòlic, mantindran la distància sanitària i portaran la mascareta fins a la seva aula.

Circulació pels passadissos

En els passadissos i els lavabos es vetllarà perquè no coincideixin més d'un grup estable. Quan coincideixin més d'un grup estable caldrà mantenir la distància interpersonal d'1,5 metres i portar mascareta.

Ascensors

Es reservaran els ascensors per a les persones que presenten dificultats per a la mobilitat i el seu personal de suport (si es necessita). Cal fer la neteja i desinfecció dels pulsadors o altres superfícies de contacte després del seu ús. L'ús serà esporàdic.

5.6. Horaris

L'horari dels centres, de forma general, seran els establerts en les diferents normatives del Departament.

Les excepcionals circumstàncies derivades de la pandèmia poden determinar la necessitat d'incorporar canvis en l'horari, tenint en compte el projecte educatiu de cada centre. En el cas de modificació de l'horari, el centre ho haurà de traslladar al Director/a dels Serveis Territorials o Gerència del Consorci d'Educació de Barcelona, per a la seva aprovació.

5.7. Transport escolar

Per tal de limitar els contactes es fomentarà el mobilitat activa (caminar, bicicleta ...). En el cas del transport escolar col·lectiu s'aplicarà la normativa vigent respecte a les mesures preventives front la COVID-19.

Al transport escolar, on tots els infants han d'anar asseguts, es podran utilitzar la totalitat dels seients. Quan el nivell d'ocupació ho permeti, es procurarà la màxima separació entre els usuaris.

Els infants i adolescents han d'accedir al transport amb la **mascareta** col·locada, exceptuant aquells per als quals l'ús de la mascareta està contraindicada. Caldrà fer ús de la mascareta durant tot el trajecte i fins que arribin a l'aula.

A les **parades** de bus escolar, quan es recullen i deixen als infants i adolescents, és molt important que entre les unitats familiars es mantingui una distància física adequada i es portin posades les mascaretes. Cal evitar l'acumulació de famílies en un espai reduït.

5.8. Altres activitats

Acollida matinal

Els centres habilitaran un espai que permeti mantenir la distància interpersonal d'1,5 m, i quan no sigui possible, tant el responsable de l'acollida com els infants, hauran de portar mascareta.

Cada infant serà acompanyat per un únic familiar. Abans d'entrar al centre es rentarà les mans amb gel hidroalcohòlic i un cop dins haurà de mantenir la distància de seguretat de 1,5 metres amb la resta de persones que estiguin a l'espai d'acollida. L'acompanyant ha d'accedir al centre amb mascareta.

Quan finalitzi el període d'acollida, els infants seran acompanyats a la seva aula de referència, i tant els responsables com els infants portaran les mascaretes. Acabat l'horari d'acollida caldrà ventilar, netejar i desinfectar l'espai.

Adaptació de P3

En els centres on es fa un procés d'adaptació a P3, durant aquest període les famílies dels infants podran acompanyar-los a l'aula seguint les mesures de prevenció i seguretat establertes a l'apartat de l'acollida matinal. Veure annex 6 per a recomanacions específiques. Aquest període d'adaptació es podrà adequar a la situació de cada escola per l'inici del curs.

Sortides i colònies

Els centres podran dur terme les activitats previstes en la seva Programació General Anual, pel que fa a sortides i colònies, amb les adaptacions que calgui ateses les mesures de prevenció i seguretat sanitària.

En el cas de les sortides, sempre caldrà mantenir la distància interpersonal d'1,5 metres i portar mascareta quan no es pugui preservar la distància.

En el cas de les colònies es mantindran els grups estables. Es prioritzaran les activitats a l'aire lliure i se seguiran les mesures de prevenció i higiene habituals: distància física de seguretat, rentat de mans, etc.

Extraescolars

Els centres podran dur terme les extraescolars previstes en la seva Programació General Anual, sempre caldrà mantenir la distància interpersonal d'1,5 metres i portar mascareta quan no es pugui preservar la distància i això sigui possible per la naturalesa de l'activitat realitzada. En la mesura del possible es formaran grups estables de participants . A l'annex 7 s'inclouen recomanacions específiques per a algunes de les activitats extraescolars.

6. PLA D'ORGANITZACIÓ DE CENTRE

El centre elaborarà, en el marc de l'autonomia i amb l'acompanyament de la inspecció educativa, **un pla d'organització per a l'inici de curs 2020-21**, abans del 23 de juliol.

El pla d'organització de cada centre ha de contemplar, com a mínim, la informació següent:

- **Organització pedagògica en situació de pandèmia com l'actual**
- **Organització pedagògica en cas de confinament parcial o tancament del centre**
- **Organització de grups d'alumnes, docents i espais**
- **Organització d'horaris i gestió d'entrades i sortides**
- **Pla d'actuació en cas de detectar un possible cas de COVID-19 (veure l'apartat...)**
- **Pla de ventilació, neteja i desinfecció**

24

El pla d'organització del centre estarà a disposició de la Inspecció d'Educació.

El director n'informarà al Consell Escolar abans de l'inici de l'activitat lectiva i el publicarà a l'espai web del centre.

Organització de grups d'alumnes, docents i espais

Cal indicar tots els grups i informar de:

- nombre d'alumnes,
- nombre de docents que imparteixen classe en el grup, diferenciant si es tracta d'un tutor i/o mestre que forma part del grup estable o temporal si només imparteix unes hores de classe a la setmana,
- nombre de personal de suport educatiu, indicant el tipus de suport, i diferenciant si forma part del grup estable o només interactua amb el grup o part del grup un horari acotat
- espai estable que és el espai de referència del grup i, si s'utilitza algun espai de manera puntual indicant l'horari d'ocupació.

Grups	Alumnes	Docents		PAE		Espai	
		Estable	Temporal	Estable	Temporal	Estable	Temporal
<i>P3 (1)</i>	<i>Indicar nº</i>	<i>Nº i Nom</i>	<i>Nº</i>	<i>Nº i suport</i>	<i>Nº i suport</i>	<i>Nom</i>	<i>Nom (horari)</i>
<i>Exemple</i>	<i>25</i>	<i>1 (Joan Puig)</i>	<i>1</i>	<i>1 vetllador</i>	<i>0</i>	<i>Aula 1</i>	<i>Hort (dilluns 9-11)</i>
<i>1 ESO Exemple</i>	<i>30</i>	<i>---</i>	<i>4</i>	<i>0</i>	<i>1 TIS</i>	<i>Aula 1</i>	<i>Laboratori (dimarts 11-13 h) Aula Tallaer (divendres 9-11h)</i>

Organització d'horaris i gestió d'entrades i sortides

Entrades i sortides.

Cal identificar:

- Tots els accessos disponibles: accés vestíbul principal, accés d'infantil, accés pati, accés gimnàs
- Definir quins grups entraran i sortiran per cada accés
- Horari de cada grup

Accés	Grup	Horari entrada	Horari sortida
<i>Principal</i>	<i>1PRI (1)</i>	<i>9:00 a 9:10</i>	<i>16:30 a 16:40</i>
	<i>1 PRI (2)</i>	<i>9:10 a 9:20</i>	<i>16:40 a 16:50</i>
	<i>2 PRI (1)</i>	<i>9:20 a 9:30</i>	<i>16:50 a 17:00</i>
<i>Infantil</i>	<i>P3 (1)</i>	<i>9:00 a 9:10</i>	<i>16:30 a 16:40</i>
	<i>P3 (2)</i>	<i>9:10 a 9:20</i>	<i>16:40 a 16:50</i>
	<i>P4 (1)</i>	<i>9:20 a 9:30</i>	<i>16:50 a 17:00</i>
<i>Pati</i>			
<i>Gimnàs</i>			

Pla de ventilació, neteja i desinfecció

Per elaborar aquest pla de ventilació, neteja i desinfecció a l'annex 2 es proposa un quadre amb tots els aspectes a tenir en compte, basat en les recomanacions del Departament de Salut. En el cas d'un ús temporal d'algun espai de manera compartida entre diferents grups caldrà preveure que cada canvi de grup cal procedir a una neteja i desinfecció i a la seva ventilació abans de l'ocupació de l'espai per un altre grup.

7. MESURES ESPECÍFIQUES

EDUCACIÓ INFANTIL DE PRIMER CICLE ⁽¹⁾

Les llars d'infants revesteixen algunes particularitats per la franges d'edat que engloben. Per aquest motiu, caldrà prioritzar altres mesures com definir **grups d'infants estables**.

Les mesures principals seran comunes a les de l'educació infantil i primària.

26

Es recomana que pares i mares només accedeixin a l'interior del recinte escolar en el cas que ho indiqui el personal del centre seguint totes les mesures de protecció establertes, utilitzant mascareta i sempre mantenint la distància de seguretat. En qualsevol cas, els adults que acompanyin els infants o joves hauran de ser els mínims possibles per cadascun d'ells i hauran de complir rigorosament les mesures de distanciament físic de seguretat i ús de mascareta, limitant tant com sigui possible la seva estada als accessos al centre educatiu.

A continuació s'exposen alguns apartats més específics per a aquests tipus de centre:

Joguines. A les llars no hi hauria d'haver joguines que no es puguin rentar i desinfectar amb facilitat. Caldrà dur a terme aquests processos de manera freqüent, seguint les indicacions oportunes per a cada material. Les joguines de plàstic dur poden rentar-se al rentaplats de manera diària. Les joguines de roba poden rentar-se a la rentadora, a més de 60°C quan sigui possible. Si no és possible dur-ne a terme el rentat a temperatura elevada, probablement no sigui recomanable tenir-les al centre. Les joguines de fusta s'hauran de desinfectar amb un drap humitejat amb una solució a base d'alcohol propílic al 70°C.

Quan sigui possible, es disposarà de joguines d'ús exclusiu pel grup estable. En el cas dels infants més petits (<12 mesos) es pot valorar que disposin de joguines (tipus sonall o mossegador, per exemple) d'ús individual.

Alletament matern. Sempre que sigui possible, caldrà tenir un espai habilitat dins el centre per tal que les mares puguin alletar evitant el contacte amb la resta d'infants. La mare haurà d'accedir al recinte escolar amb la mascareta col·locada i rentar-se les mans a l'arribada, a més de seguir la resta de normes establertes per cada centre respecte el calçat o d'altres mesures.

Xumets i biberons. Els xumets i els biberons s'hauran de guardar dins d'estoigs o bossetes de plàstic individuals. En el cas que hagin estat utilitzats, es retornaran a les famílies diàriament per a la seva neteja i desinfecció. Es recomana que les famílies els esterilitzin després de cada ús

(1) Les condicions especificades en aquest document pel que fa a educació infantil de primer cicle seran aplicables a partir del dia de l'aprovació d'aquest document per part de PROCICAT, també pel període que resti de l'actual curs 2019-20.

Bolquers. (Veure annex 3)

Roba i calçat. Es recomana substituir tovallons i tovalloles de roba per material equivalents de paper. En el cas dels pitets de roba, seran d'ús diari i caldrà guardar-los en bosses de plàstic individuals i tancades. En el context actual seria recomanable que tant llençols com tovalloles poguessin ser rentats en el propi centre educatiu a $>60^{\circ}\text{C}$ en cas que disposés de rentadora. Si això no és possible, les famílies rentaran tovalloles i llençols, així com els pitets, a aquesta temperatura i els portaran a l'inici de la setmana. Els llençols es canviaran setmanalment però caldrà garantir que es guarden de manera individual entre els diferents usos.

Respecte al calçat, a l'arribada a l'escola pot ser recomanable que els infants es treguin les sabates i les canviïn per uns mitjons o unes sabates d'ús exclusiu per a l'aula que ja estiguin al centre. Caldrà que aquells infants que es treguin les sabates de forma autònoma, es rentin les mans després de fer-ho. Per a sortir al pati caldrà repetir el procediment.

En relació al personal docent i no docent caldrà que disposin de roba i calçat d'ús exclusiu per al centre. La roba haurà de ser rentada a una temperatura $>60^{\circ}\text{C}$, com a mínim 2 vegades per setmana.

Mascaretes. Les mascaretes (quirúrgiques o higièniques) estan indicades quan no és possible mantenir el distanciament físic de seguretat. En el cas dels infants, no són adequades per sota dels 3 anys. Per tant, només seran d'ús pel personal docent i no docent dels centres educatius quan no es pugui mantenir la distància, ja sigui entre les persones adultes o amb els infants.

Guants. Les indicacions d'ús de guants no varien respecte a les habituals. Cal recordar que, en termes de protecció davant del nou coronavirus, els guants poden donar una falsa sensació de seguretat. Per aquest motiu cal recordar que l'ús de guants no eximeix del rentat de mans freqüent i que cal seguir les normes de protecció en el moment de col·locar-los i enretirar-los.

Cotxets. Cal recordar que les famílies no podran accedir a l'interior del centre. Per aquest motiu, si l'escola disposa d'un espai per a deixar els cotxets, caldrà que sigui una persona del centre que l'ubiqui en el lloc adequat, tenint en compte que s'haurà de rentar les mans després de cada manipulació. Es recomana que es guardin en una estança a la qual els infants no tinguin accés.

EDUCACIÓ ESPECIAL

L'educació especial engloba infants, adolescents i joves amb característiques i necessitats molt diverses. En ocasions, l'adopció de les mesures de protecció pot revestir una dificultat afegida que cal considerar. Mestres, educadors/es, fisioterapeutes, personal auxiliar, etc. han de poder dur a terme les seves tasques en condicions de seguretat mentre vetllen pel compliment d'aquestes mesures.

Malgrat que encara queden molts interrogants per respondre, el nou coronavirus sembla propagar-se amb menor intensitat a través dels infants i també revestir menys gravetat en els casos d'infecció en aquest col·lectiu. Cal tenir en compte, però, que un gran nombre de nens, nenes, adolescents i joves de les escoles especials tenen malalties cròniques complexes que els podrien fer més vulnerables davant la COVID-19. És per això que cal establir un marc estratègic que permeti reobrir les escoles especials amb les garanties necessàries des del punt de vista de salut dels infants i adolescents, del personal docent i no docent que hi treballa així com de la resta de la comunitat educativa.

Als centres d'educació especial es procurarà dur a terme les activitats habituals (fisioteràpia, estimulació, etc.) amb la màxima normalitat, respectant les mesures de prevenció i higiene. En aquells infants que comparteixen escolarització en dos centres, mentre sigui possible i la situació epidemiològica ho permeti, es mantindrà aquesta modalitat.

Es tracta de les mesures més efectives per a preservar la salut dels infants així com del personal docent i no docent. L'escola representa una bona oportunitat per a reforçar els aprenentatges relatius a l'educació per a la salut, adequant-los al nivell de comprensió i les capacitats de cada infant o adolescent (OMS, 2020):

- Cal reforçar conductes saludables, quan sigui possible. Tossir i esternudar al colze. Es poden utilitzar ninots o la imitació per exemplificar-ho.
- Per a treballar i entrenar el rentat de mans es poden utilitzar cançons de 20 segons de durada.
- El distanciament físic es pot treballar amb exemples senzills ("estirant les ales") o marcant l'espai amb objectes o gomets.
- En tot moment, cal atendre aquells infants, adolescents i joves que manifestin dubtes o es mostrin neguitosos en relació a la situació actual de pandèmia.
- És important reforçar la importància del seu paper actiu en les mesures de prevenció.

Mascaretes i pantalles facials. Les mascaretes estan indicades fora del grup habitual de convivència i/o quan no és possible mantenir el distanciament físic de seguretat (1,5 metres). En el cas d'infants, adolescents i joves, és necessari l'ús de mascareta si s'utilitza el transport públic o escolar en el desplaçament fins al centre. Són adequades a partir dels 3 anys i poden utilitzar-se mascaretes higièniques o quirúrgiques si se'n pot adaptar la mida. Cal seguir les normes per a la seva correcta col·locació i enretirada.

No es recomana l'ús de mascareta si impedeix respirar amb normalitat o bé si la persona que la porta no és capaç de treure-se-la sense ajuda si així ho necessita. Per tant, un infant o adolescent que no sigui capaç d'enretirar-se la mascareta de manera autònoma, no n'hauria de portar.

El personal dels centres educatius haurà de portar mascareta en aquelles activitats en les quals no es pugui mantenir la distància física amb els nens, nenes o adolescents. Quan aquestes activitats impliquin risc de patir esquitxades (alimentació, higiene...) és recomanable l'ús d'una mascareta integral (que inclogui protecció ocular) o d'una pantalla facial.

Guants. L'ús de guants només es considera necessari pel personal de l'escola. Cal recordar que, en termes de protecció davant del nou coronavirus, els guants poden donar una falsa sensació de seguretat. Per aquest motiu cal recordar que l'ús de guants no eximeix del rentat de mans freqüent i que cal seguir les normes de protecció en el moment de col·locar-los i enretirar-los

Material. Es procurarà que el material o altres instruments necessaris siguin d'ús propi. Quan no sigui possible (per exemple, en el cas de les grues o caminadors compartits), caldrà dur a terme la neteja i desinfecció de les superfícies de contacte després de cada ús. També es recomana la neteja i desinfecció de les cadires de rodes que infants i joves utilitzin a l'interior del centre, especialment de les superfícies de contacte.

El material emprat en les diferents activitats també es desinfectarà després del seu ús. Per a la desinfecció es poden utilitzar tovallolletes impregnades amb alcohol propílic de 70% o un drap net humitejat amb alcohol de 70%.

Espais amb poca ventilació. Es procurarà dur a terme les activitats amb molt pocs infants simultàniament. Sempre que sigui possible, es mantindrà la porta oberta.

FORMACIÓ PROFESSIONAL I ENSENYAMENTS DE RÈGIM ESPECIAL

S'hi inclouen la formació professional inicial, els itineraris formatius específics, els programes de formació i inserció, la formació professional bàsica, els ensenyaments esportius, d'arts plàstiques i disseny, d'arts escèniques, de música, de dansa, d'idiomes i els ensenyaments artístics superiors. Les mesures globals són comunes per a tot tipus d'ensenyaments. La distància física, el rentat de mans, els grups estables i l'adequada ventilació dels espais interiors constitueixen també les mesures principals en l'àmbit de la formació professionalitzadora. No podran assistir a les activitats aquelles persones que presentin simptomatologia compatible amb la COVID-19 o que l'hagin representat en els darrers 14 dies. Tampoc si han tingut contacte amb una persona amb la malaltia confirmada o símptomes compatibles en els darrers 14 dies.

30

RECOMANACIONS GENERALS

Vestuari. Es tracta d'espais interiors, sovint petits i que, per tant, poden propiciar el contacte estret entre persones. Per aquest motiu, seran utilitzats preferentment per part del grup estable. Cal garantir una ventilació adequada dels vestuaris, d'almenys 10 minuts 3 vegades al dia i també entre els diferents grups. La neteja i desinfecció s'hi duran a terme diàriament i també quan hi hagi canvi de grup. En la mesura del possible, cal mantenir la distància física recomanada.

Equipaments específics d'ús compartit en els tallers i laboratoris. Quan sigui possible els equipaments i materials seran d'ús exclusiu. Quan se'n faci un ús compartit, serà sempre del grup estable i caldrà procedir a la neteja i desinfecció entre els diferents grups. S'ha de garantir el rentat de mans previ posterior a l'ús.

Instal·lacions específiques (aules o espais de pràctica dintre dels centres educatius). Se n'ha de garantir la ventilació, neteja i desinfecció entre els diferents usos. Cal mantenir la distància física de seguretat entre persones i fer ús de la mascareta quan no sigui possible. És imprescindible el rentat de mans abans d'accedir a les instal·lacions. En alguns casos, pot ser recomanable tenir dispensadors de gel hidroalcohòlic a la zona d'accés.

Per als ensenyaments que impliquen serveis a les persones. S'aplicaran les mesures adequades a cadascuna de les activitats, tenint en compte la protecció individual i les mesures destinades a reduir la transmissió.

A continuació s'enumeren algunes mesures específiques per aquests ensenyaments:

Perruqueria

- Ús de mascareta FFP2 sense vàlvula.
- Roba i calçat d'ús exclusiu per a l'àmbit laboral.
- Rentat de mans abans i després de l'atenció a cada client.
- Garantir la correcta ventilació dels espais on es duen a terme les pràctiques.

Per a més informació:

http://salutpublica.gencat.cat/web/.content/minisite/aspcat/publicacio_formacio_recerc_a/comunitats_de_practica/Notes-actualitat/Infografia-perruqueries-covid-cat.pdf

Hostaleria i alimentària

- Per evitar la contaminació encreuada és recomanable no tocar amb les mans objectes personals (mòbil, ulleres, etc.) durant la jornada.
- Cabells recollits, roba neta i no portar joies, les ungles han d'estar curtes i netes.
- Rentat de mans freqüent i sistemàtic.
- Ús de mascareta en: la preparació d'aliments de consum en cru i en l'emplatat, quan a la cuina no es pugui garantir una distància amb la resta del personal i/o en el servei del menjar.
- Garantir la correcta ventilació dels espais (sala, cuina...)

31

Per a més informació:

http://acsa.gencat.cat/web/.content/_Seguretat-alimentaria/Mesures-de-contencio-de-la-transmissio-de-COVID-19/Recomanacions-dhigiene-per-al-sector-de-la-restauracio.pdf

Serveis sanitaris i sociosanitaris

Es prendran les mesures de protecció habituals (distància física, higiene de mans, mascareta quan estigui indicada...) i s'adoptaran totes aquelles mesures específiques establertes per als diferents àmbits.

Per a més informació:

<http://canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/c/coronavirus-2019-ncov/professionals/>

Ensenyaments esportius

- Cal garantir que cada persona disposa d'una superfície mínima de 2,5 m². Sempre que sigui possible l'activitat físico-esportiva es realitzarà a l'aire lliure
- Rentat de mans abans i després de l'entrenament i quan s'accedeixi a un pavelló, si és el cas.
- Quan sigui possible, el material serà d'ús individual. Si no, es compartirà únicament dins del grup estable.
- Cal netejar i desinfectar el material esportiu després de cada pràctica o entrenament.
- Es prioritzaran els entrenaments a l'aire lliure.
- En espais interiors: caldrà garantir la ventilació de l'espai. Si és possible, mantenir les finestres obertes durant tot l'entrenament.

Pràctiques en empresa

Caldrà seguir les mateixes mesures de protecció que s'hagin establert per a les persones treballadores.

Ensenyaments dansa, teatre i circ

- Rentat de mans abans i després de l'activitat.
- Neteja i desinfecció de barres, anelles i altres equipaments entre els diferents grups.
- Ús dels vestuaris per part del grup estable.
- Dins de l'aula, mantenir la distància d'1,5 metres (marques a les barres i al terra).
- Garantir la ventilació dels espais (almenys abans i després de la classe i de manera addicional en classes de llarga durada, $\geq 1,5$ hores).

32

Ensenyaments de música

- Rentat de mans abans i després de l'activitat.
- Procurar que els instruments siguin d'ús exclusiu.
- Si no és possible, en instruments de vent cal disposar d'embocadura pròpia.
- Caldrà neteja i desinfecció dels instruments compartits entre usos.
- Els espais d'assaig (grup instrumental, orquestra, coral...) hauran de tenir una correcta ventilació (almenys abans i després de l'assaig i de manera addicional si es tracta d'un assaig de llarga durada ($\geq 1,5$ hores)).

Escoles oficials d'idiomes

- Es recomana que l'organització en grups estables.
- Les persones amb un risc incrementat davant la COVID-19 per malalties cròniques subjacents, hauran d'avaluar la conveniència d'assistir a les activitat amb els seus equips sanitaris. En cas que hi assisteixin, caldrà extremar les mesures de precaució.
- És necessari el rentat de mans abans d'accedir a l'aula.
- Dins de l'aula, cal mantenir la distància mínima d'1,5 metres. Si no és possible, cal utilitzar mascareta. Cada alumne ha de disposar d'una superfície mínim de 2,5 m².
- S'haurà de garantir la ventilació dels espais (almenys abans i després de cada classe i de manera addicional en classes de llarga durada, $\geq 1,5$ hores).
- S'ha de dur a terme la neteja i desinfecció de les aules entre grups, amb especial atenció a les superfícies de contacte freqüent.
- Potenciar la utilització de TIC i minimitzar l'ús de paper (sempre que es pugui, els materials seran d'ús personal).

CENTRES DE FORMACIÓ DE PERSONES ADULTES

- Es recomana que l'organització es faci en grups estables.
- Les persones amb un risc incrementat davant la COVID-19 per malalties cròniques subjacents, hauran d'avaluar la conveniència d'assistir a les activitat amb els seus equips sanitaris. En cas que hi assisteixin, caldrà extremar les mesures de precaució.
- És necessari el rentat de mans abans d'accedir a l'aula.
- Dins de l'aula, cal mantenir la distància mínima d'1,5 metres. Si no és possible, cal utilitzar mascareta. Cada alumne ha de disposar d'una superfície mínim de 2,5 m².
- S'haurà de garantir la ventilació dels espais (almenys abans i després de cada classe i de manera addicional en classes de llarga durada, $\geq 1,5$ hores).
- S'ha de dur a terme la neteja i desinfecció de les aules entre grups, amb especial atenció a les superfícies de contacte freqüent.
- Potenciar la utilització de TIC i minimitzar l'ús de paper (sempre que es pugui, els materials seran d'ús personal).
- En el cas dels centres adultes en seu penitenciària, caldrà tenir a més en compte les condicions de mobilitat interna que tingui l'alumnat en cada centre penitenciari, fent-se les adaptacions que siguin possibles en cada cas.

ALTRES TIPOLOGIES DE CENTRE

RECOMANACIONS PER A LES AULES EXTERNES

ÀMBIT	DISTANCIAMENT FÍSIC (1,5 metres)		ÚS DE MASCARETA (higiènica o quirúrgica)		COMENTARIS
	Entre alumnat	Entre professorat i alumnat	Alumnat	Professorat	
CENTRES DE JUSTÍCIA JUVENIL <i>(Organitzar-se en grups estables de convivència)</i>	NO*	SÍ	NO	SÍ , quan no sigui possible mantenir la distància	*Excepte infants i joves que hagin sortit de permís els darrers 14 dies o que no pertanyin al grup de convivència.
CENTRES DGAIA (CREI) <i>(Organitzar-se en grups estables de convivència)</i>	NO*	SÍ	NO	SÍ , quan no sigui possible mantenir la distància	* Excepte infants i joves que hagin sortit de permís els darrers 14 dies o que no pertanyin al grup de convivència.
AULES HOSPITALÀRIES I HOSPITAL DE DIA	SÍ	SÍ	SÍ	SÍ	En aquests casos es recomana ús de mascareta quirúrgica .
ATENCIÓ DOMICILIÀRIA	SÍ	SÍ	NO	SÍ , quan no sigui possible mantenir la distància	Es recomana trucar prèviament al domicili de l'alumne/a per a confirmar que cap de les persones que conviuen ha presentat símptomes.

- Es recomana que els infants i joves dels centres de justícia juvenil i de la DGAIA s'organitzi grup de convivència estables.
- No pot participar en les classes presencials cap alumne/a o professor/a que hagi presentat simptomatologia o hagi tingut contacte estret amb alguna persona que n'hagi presentat durant els darrers 14 dies.
- Es recomana aplicar totes les mesures recomanades de neteja i desinfecció i ventilar els espais on es duguin a terme les classes un mínim 10 minuts almenys 3 vegades al dia.
- Cal rentar-se les mans abans i després de la classe.

Annex 1

LLISTAT DE COMPROVACIÓ DE SÍMPTOMES PER A LES FAMÍLIES

Si el vostre fill, filla o infant o adolescent tutelat no es troba bé, marqueu* amb una creu quins d'aquests símptomes presenta:

☐ Febre o febrícula	☐ Mal de panxa
☐ Tos	☐ Vòmits
☐ Dificultat per respirar	☐ Diarrea
☐ Congestió nasal	☐ Malestar
☐ Mal de coll	☐ Dolor muscular

36

Si a casa hi ha alguna persona adulta² que no es troba bé, marqueu* amb una creu quins d'aquests símptomes presenta:

☐ Febre o febrícula	☐ Calfreds
☐ Tos	☐ Vòmits
☐ Dificultat per respirar	☐ Diarrea
☐ Falta d'olfacte de gust	☐ Malestar
☐ Mal de coll	☐ Dolor muscular

*Si heu marcat una o diverses caselles **cal que eviteu portar l'infant** a l'activitat i que us poseu en contacte amb els responsables de la mateixa per comunicar-ho.

En horari d'atenció del vostre centre d'atenció primària, poseu-vos en contacte telefònic amb el vostre **equip de pediatria** o de **capçalera**. En cas contrari, truqueu al **061**

2 Si es tracta d'un altre infant o adolescent de la unitat familiar utilitzeu la primera llista.

Annex 2. PLANIFICACIÓ DE LA VENTILACIÓ, NETEJA I DESINFECCIÓ EN CENTRES EDUCACTIUS*

- Es recomana disposar d'un **Pla de neteja i desinfecció** adaptat a cada centre educatiu en funció dels diferents espais i la seva ocupació i concurrència.
- Utilitzeu només els **desinfectants apropiats i amb mesura**, l'excés i la barreja de productes incompatibles pot provocar intoxicacions. *Veure enllaç 1 al final del document.*
- La **neteja** s'ha de fer de forma prèvia a les actuacions de desinfecció per garantir l'eficàcia dels desinfectants.
- Els **productes** s'han d'utilitzar seguint les indicacions de les etiquetes i adoptant les mesures de precaució indicades.
- Cal fer neteja i desinfecció **més d'una vegada al dia** en espais utilitzats successivament per persones/grups diferents amb més freqüència com lavabos, espais multi activitats, sales de reunions amb reunions successives, menjadors amb diferents torns, zones d'elevada freqüència de pas i recepció, etc.
- La **ventilació** es tant important com la neteja en especial on hi ha presència continuada de persones.

+ = ventilació

✓ = neteja i desinfecció

n = neteja

	Abans de cada ús	Després de cada ús	Diàriament	≥ 1 vegada al dia	Setmanalment	Comentaris
ESPAIS COMUNS I EQUIPAMENTS						
Ventilació de l'espai				+		Mínim 10 minuts 3 vegades/dia
Manetes i poms de portes i finestres				✓		
Baranes i passamans, d'escaleres i ascensors				✓		
Superfície de taulells i mostradors				✓		
Cadires i bancs				✓		Especialment en les zones que contacten amb les mans
Grapadores i altres utensilis d'oficina				✓		
Aixetes				✓		
Botoneres dels ascensors				✓		Material electrònic: netejar amb un drap humit amb alcohol propílic 70º
Ordinadors, sobretot teclats i ratolins				✓		
Telèfons i comandaments a distància				✓		
Interruptors d'aparell electrònics				✓		
Fotocopiadores				✓		

	Abans de cada ús	Després de cada ús	Diàriament	≥ 1 vegada al dia	Setmanalment	Comentaris
AULES I ESPAIS DE JOC INTERIORS						
Ventilació de l'espai				+		Mínim 10 minuts 3 vegades/dia
Superfícies o punts de contacte freqüent amb les mans				✓		
Terra				✓		
Materials de jocs		n	✓			També si hi ha un canvi de grup d'infants
Joguines de plàstic		n	✓			Les joguines de plàstic dur poden rentar-se al rentaplats
Joguines o peces de roba			✓			Rentadora (≥60°C)
MENJADOR						
Ventilació de l'espai				+		Mínim 10 minuts 3 vegades/dia
Superfícies on es prepara el menjar	✓	✓				
Plats, gots, coberts...		✓				Amb aigua calenta: rentats a elevada temperatura. Sense aigua calenta: desinfecció en dilució de lleixiu al 0,1 %.
Fonts d'aigua				✓		
Taules, safates de trona	✓	✓				
Taulells		✓				
Utensilis de cuina		✓				
Taules per a usos diversos	✓	✓				
Terra				✓		

	Abans de cada ús	Després de cada ús	Diàriament	≥ 1 vegada al dia	Setmanalment	Comentaris
LAVABOS, DUTXES, ZONES DE CANVI DE BOLQUERS						
Ventilació de l'espai				+		Mínim 10 minuts 3 vegades/dia
Canviadors		✓				
Orinals		✓				
Rentamans				✓		Especialment després de l'ús massiu (després del pati, després de dinar) i sempre al final de la jornada.
Inodors				✓		
Terra i altres superfícies				✓		
Dutxes		✓				
Cubells de brossa, bolquers o compreses			✓			
ZONES DE DESCANS						
Ventilació de l'espai				+		Mínim 10 minuts 3 vegades/dia
Bressols i llits			✓			També quan canvia l'infant que l'utilitza
Fundes de matalàs i de coixí					Rentat a ≥60°C	
Mantes					Rentat a ≥60°C	
Terra			✓			També si hi ha un canvi de grup d'infants
Altres superfícies			✓			

**Adaptat de: "Caring for Our Children: National Health and Safety Performance Standards. National Resource Center for Health and Safety in Child Care and Early Education (NRC) University of Colorado College of Nursing" amb les indicacions de la Sub-direcció General de Seguretat Alimentària i Protecció de la Salut l'Agència de Salut Pública de Catalunya.*

Annex 3

Procediment pel canvi de bolquer

Pas 1: Organitzeu l'espai. Abans de portar el nen o nena a la zona de canvi de bolquer, renteu-vos les mans i prepareu allò que necessitareu a prop del canviador (tovalloletes, bolquer net, crema, bossa de plàstic per llençar el bolquer utilitzat i un parell de guants nets). Poseu un paper cobrint la superfície del canviador. Poseu-vos els guants.

Pas 2: Poseu l'infant sobre el canviador, sense deixar-lo de vigilar en cap moment. Si cal, traieu-li les sabates i mitjons per evitar que entrin en contacte amb la zona bruta.

Pas 3: Obriu el bolquer però deixeu-lo sota de l'infant mentre el netegeu. Aixequen les cames de l'infant metre passeu les tovalloletes o un drap humit per netejar-li les natges i els genitals i evitar que es tornin a embrutar amb els bolquer usat. Retireu la femta i l'orina de davant a l'esquena i utilitzeu una tovallola fresca, un drap humitejat o una tovallola de paper humida cada cop que feu lliscar. Introduïu les tovalloletes brutes dins el bolquer brut. Els draps reutilitzables s'han de guardar en un una bossa de plàstic o receptacle tancat (a l'abast del braç de les taules de canvi de bolquers) fins que es puguin rentar.

Pas 4: Si n'hi ha, traieu la roba bruta sense tocar cap superfície i obriu el bolquer i doblegueu-ne la superfície bruta cap a dins. Col·loqueu bolquers d'un sol ús en una bossa tancada o un receptacle adequat. Si s'utilitzen bolquers de tela reutilitzables, poseu-los en una bossa de plàstic. Si hi ha roba bruta poseu-la també a la bossa de plàstic. Comproveu que no s'hagi mullat la superfície sota de l'infant. Si està molla, eixugueu-la amb la part del paper que sobresurt més enllà dels peus i plegueu-lo sobre aquesta zona de manera que el paper de sota les natges sigui sec.

Traieu-vos els guants mitjançant la tècnica adequada (veure annex 2) i llanceu-los. Passeu-vos una tovalloleta humida per les mans i una altra per les mans del nen o nena i llanceu-les.

Pas 5: Feu lliscar un bolquer net sota l'infant. Utilitzeu un teixit higiènic o guants nets d'un sol ús per aplicar la crema de bolquer en cas que sigui necessari i llenceu-los. Tanqueu el bolquer.

Pas 6: Renteu les mans de l'infant amb aigua i sabó i torneu-lo a una zona supervisada.

Pas 7: Elimineu el paper d'un sol ús que cobreix la superfície del canviador. Lligueu la bossa de plàstic que on hi ha la roba bruta. Netegeu la superfície del canviador amb aigua i sabó o amb una tovalloleta d'un sol ús i després passeu-hi una solució desinfectant.

Pas 8: Renteu-vos les mans.

Annex 4

Llistat de comprovació per a l'obertura diària dels centres educatius

Acció	C	F
S'ha efectuat la ventilació de totes les aules i espais de l'escola durant un mínim de 10 minuts?		
Tots els dispensadors de sabó de lavabos, cuina i aules disposen de sabó suficient?		
Hi ha tovalloles d'un sol ús a tots els rentamans?		
Tots els dispensadors de gel hidroalcohòlic disposen de gel suficient?		
S'ha dut a terme la neteja i desinfecció de les superfícies de major contacte (poms de les portes, baranes, interruptors, bancs, polsadors ascensor, etc.)?		
S'ha dut a terme la neteja i desinfecció de totes les aules i espais docents?		
S'ha dut a terme la neteja i desinfecció dels lavabos?		
S'ha realitzat la neteja i desinfecció de les fonts d'aigua?		
S'ha realitzat la neteja i desinfecció dels equips informàtics?		
S'ha realitzat la neteja i desinfecció del material escolar?		
S'ha realitzat la neteja i desinfecció de jocs i joguines?		

Llistat de Comprovació per a l'obertura de centres educatius a l'inici de curs

Acció	C	F
Es disposa d'un pla de ventilació, neteja i desinfecció?		
Es disposa del pla d'actuació davant d'un cas sospitos?		
S'ha demanat a totes les persones treballadores del centre educatiu que aquelles que presentin condicions considerades de risc o que estiguin embarassades es posin en contacte amb Servei de Prevenció de Riscos Laborals?		
El personal docent i no docent del centre ha rebut els equips de protecció (mascaretes)?		
Tots els espais habilitats per a les activitats lectives disposen de ventilació?		
S'ha realitzat la neteja i manteniment dels equips de climatització?		
El personal docent i no docent ha rebut tota la informació necessària respecte les mesures de protecció i prevenció?		
Les famílies han rebut tota la informació necessària respecte les mesures de protecció i prevenció?		

Totes les famílies han signat la declaració responsable?		
S'ha organitzat un pla per evitar les aglomeracions de famílies durant les entrades i les sortides del centre educatiu?		
Es disposa d'un pla alternatiu davant d'un hipotètic canvi d'escenari epidemiològic?		
Es disposa de material educatiu suficient per a poder garantir l'educació a distància en cas d'un nou confinament?		

C= en curs

F= fet

Annex 6

RECOMANACIONS PER ALS PERÍODES D'ACOLLIDA A L'EDUCACIÓ INFANTIL

ESPAI

Aire lliure: és recomanable que el període d'acollida es realitzi, encara que sigui de manera parcial, en un espai exterior del centre educatiu (pati).

Ventilació: a les aules, caldrà ventilar adequadament, almenys durant 10 minuts 3 vegades al dia i quan canviï el grup de persones que hi ha a l'interior.

Ocupació: en cap cas es podrà superar l'ocupació que preveu que cada persona disposi d'un espai de 2,5 m² a l'interior de l'aula, inclosos infants, persones acompanyants i persones educadores.

Neteja i desinfecció: caldrà netejar i desinfectar els espais segons el pla de neteja i desinfecció del centre i quan hi hagi un canvi de grup dins la mateixa aula.

42

PERSONA ACOMPANYANT

Requisits d'accés: la persona acompanyant no pot participar en el període d'acollida si presenta símptomes compatibles amb la COVID-19 o els ha presentat en els darrers 14 dies. Tampoc no hi podrà participar si ha tingut contacte estret amb una persona amb la COVID-19 confirmada o amb simptomatologia compatible en els darrers 14 dies.

Persones de risc: aquelles persones acompanyants que pateixin una malaltia de risc davant de la COVID-19 (diabetis, malaltia cardiovascular -inclosa la hipertensió-, malaltia hepàtica crònica, malaltia pulmonar crònica, malaltia renal crònica, immunodeficiència, càncer en fase activa, obesitat mòrbida) així com dones embarassades, hauran d'avaluar la conveniència de participar en el període d'acollida amb el seu equip mèdic de referència.

Nombre d'acompanyants: cada infant només podrà ser acompanyat per una sola persona (que pot canviar durant el període d'adaptació). Els germans/es que es trobin simultàniament en el període d'acollida podran ser acompanyats per una o dues persones. En aquest cas, sí que hi podrà haver contacte amb la resta de membres de la unitat familiar.

Contacte i distància: la persona acompanyant només podrà tenir contacte amb el seu infant i haurà de mantenir la distància de seguretat (1,5 metres) amb la resta de persones de l'aula (inclosos infants, persones acompanyants i persones educadores).

Rentat de mans: la persona acompanyant s'haurà de rentar les mans amb aigua i sabó o gel hidroalcohòlic abans d'accedir al centre educatiu i també abans d'entrar a l'aula. També es recomana rentat de mans a la sortida del centre educatiu.

Mascareta: la persona acompanyant ha d'accedir al centre educatiu amb una mascareta higiènica o quirúrgica correcta.

RECOMANACIONS PER A LES ACTIVITATS EXTRAESCOLARS

A les activitats extraescolars d'un centre hi poden participar infants i adolescents de diferents edats i grups estables. Es recomanable que en el marc de la extraescolar la composició del grup de participants sigui el més constant possible per facilitar la traçabilitat.

Dansa, gimnàstica artística i esportiva, teatre, circ, dansa aèria, ioga...

- Cal garantir que cada infant disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'activitat.
- Neteja i desinfecció de barres, anelles i altres equipaments entre els diferents grups.
- Ús dels vestuaris per part del grup estable.
- Dins de l'aula, mantenir la distància d'1,5 metres (marques a les barres i al terra).
- Garantir la ventilació dels espais (almenys abans i després de la classe i de manera addicional en classes de llarga durada, $\geq 1,5$ hores).
- Els vestuaris només seran utilitzats de manera simultània per infants i adolescents d'un mateix grup. Tant als vestuaris com a les dutxes comunitàries caldrà mantenir la distància de seguretat.

Música (coral, orquestra, llenguatge musical...)

- Cal garantir que cada infant disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'activitat.
- Procurar que els instruments siguin d'**ús exclusiu**.
- Si no és possible, en instruments de vent cal disposar d'**embocadura pròpia**.
- Caldrà neteja i desinfecció dels instruments compartits entre usos.
- Els espais d'assaig (grup instrumental, orquestra, coral...) hauran de tenir una correcta ventilació (almenys abans i després de l'assaig i de manera addicional si es tracta d'un assaig de llarga durada ($\geq 1,5$ hores)).

Esports amb pilota (futbol, bàsquet, voleibol, handbol...)

- Cal garantir que cada infant disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'entrenament i quan s'accedeix al pavelló, si és el cas.
- Cal netejar i desinfectar les pilotes després de cada entrenament.
- Es prioritzaran els entrenaments a l'aire lliure.

- En espais interiors: caldrà garantir la ventilació de l'espai. Si és possible, mantenir les finestres obertes durant tot l'entrenament.
- Els vestuaris només seran utilitzats de manera simultània per infants i adolescents d'un mateix grup. Tant als vestuaris com a les dutxes comunitàries caldrà mantenir la distància de seguretat.

Arts marcial (taekwondo, judo, karate...)

- Cal garantir que cada infant disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'entrenament i quan s'accedeixi al centre.
- Quan es treballi per parelles, es procurarà que es mantinguin estables durant tot l'entrenament.
- Caldrà garantir la ventilació de l'espai. Si és possible, mantenir les finestres obertes durant tot l'entrenament.
- Els vestuaris només seran utilitzats de manera simultània per infants i adolescents d'un mateix grup. Tant als vestuaris com a les dutxes comunitàries caldrà mantenir la distància de seguretat.

Activitats aquàtiques (natació, waterpolo, natació sincronizada...)

- A la piscina, cal garantir que cada infant o disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'entrenament i quan s'accedeixi al centre.
- L'aigua de les piscines es tractarà segons la normativa vigent.
- Quan sigui possible, es prioritzarà l'entrenament en piscines exteriors.
- Caldrà garantir la ventilació de l'espai.
- Els vestuaris només seran utilitzats de manera simultània per infants i adolescents d'un mateix grup. Tant als vestuaris com a les dutxes comunitàries caldrà mantenir la distància de seguretat.

Atletisme

- Cal garantir que cada infant disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'entrenament i quan s'accedeixi al pavelló, si és el cas.
- Cal netejar i desinfectar els materials utilitzats després de cada entrenament.
- Es prioritzaran els entrenaments a l'aire lliure.
- En espais interiors: caldrà garantir la ventilació de l'espai. Si és possible, mantenir les finestres obertes durant tot l'entrenament.
- Els vestuaris només seran utilitzats de manera simultània per infants i adolescents d'un mateix grup. Tant als vestuaris com a les dutxes comunitàries caldrà mantenir la distància de seguretat.

Esports de raqueta (tennis, ping-pong, bàdminton...)

- Cal garantir que cada infant disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'entrenament i quan s'accedeix al pavelló, si és el cas.
- Es prioritzaran les raquetes d'ús exclusiu per part de l'infant i adolescent. En cas contrari, caldrà netejar i desinfectar les superfícies de contacte (mànecs) entre infants i adolescents.
- Cal netejar i desinfectar els materials utilitzats després de cada entrenament.
- Es prioritzaran els entrenaments a l'aire lliure.
- En espais interiors: caldrà garantir la ventilació de l'espai. Si és possible, mantenir les finestres obertes durant tot l'entrenament.
- Els vestuaris només seran utilitzats de manera simultània per infants i adolescents d'un mateix grup. Tant als vestuaris com a les dutxes comunitàries caldrà mantenir la distància de seguretat.

Escalada

- Cal garantir que cada infant disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'entrenament i quan s'accedeixi al centre.
- Caldrà garantir la ventilació de l'espai. Si és possible, mantenir les finestres obertes durant tot l'entrenament.
- Caldrà netejar i desinfectar les preses almenys una vegada al dia.
- Els vestuaris només seran utilitzats de manera simultània per infants i adolescents d'un mateix grup. Tant als vestuaris com a les dutxes comunitàries caldrà mantenir la distància de seguretat.

Arts plàstiques (dibuix, pintura, ceràmica...)

- Cal garantir que cada infant disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'activitat.
- Caldrà garantir la ventilació de l'espai. Si és possible, mantenir les finestres obertes durant tot l'entrenament.
- Es recomana que el material sigui d'ús individual quan sigui possible.
- Caldrà netejar i desinfectar el material que sigui d'ús compartit quan hi hagi canvi de grup.

Teatre

- Cal garantir que cada infant disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'activitat.
- Dins de l'aula d'assaig, mantenir la distància d'1,5 metres (es poden posar marques a terra).
- Garantir la ventilació dels espais (almenys abans i després de la classe i de manera addicional en classes de llarga durada, $\geq 1,5$ hores).

- Els vestuaris només seran utilitzats de manera simultània per infants i adolescents d'un mateix grup. Tant als vestuaris com a les dutxes comunitàries caldrà mantenir la distància de seguretat.
- La roba només podrà ser utilitzada per un infant i adolescent a cada assaig. Un cop feta servir, caldria rentar-la a elevada temperatura, si el teixit ho permet.

Escacs

- Cal garantir que cada infant disposa d'una superfície mínima de 2,5 m².
- Rentat de mans abans i després de l'activitat.
- Dins de l'aula, mantenir la distància mínima d'1 metres. Si no és possible, cal utilitzar mascareta.
- Caldrà desinfectar les superfícies de les taules després de cada grup.
- Garantir la ventilació dels espais (almenys abans i després de la classe i de manera addicional en classes de llarga durada, $\geq 1,5$ hores).

9. Referències bibliogràfiques

- Brazendale K, Beets MW, Weaver RG, et al. Understanding differences between summer vs. school obesogenic behaviors of children: the structured days hypothesis. *Int J Behav Nutr Phys Act* 2017; 14: 100.
- Brooks S, Webster R, Smith L et al. The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence. *Lancet* 2020; 395: 912–20.
- CDC. Consideraciones para institutos de educación superior. Actualització 30 de maig <https://espanol.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/colleges-universities/considerations.html>
- CDC. Interim Guidance for Administrators of US K-12 Schools and Child Care Programs to Plan, Prepare, and Respond to Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). Març, 2020.
- Davies, N.G., Klepac, P., Liu, Y. *et al.* Age-dependent effects in the transmission and control of COVID-19 epidemics. *Nat Med* (2020). <https://doi.org/10.1038/s41591-020-0962-9>
- European Commission How is Covid-19 affecting schools in Europe? Abril, 2020.
- Exposito S, Principi N. School Closure During the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Pandemic An Effective Intervention at the Global Level? *JAMA Pediatr*. doi:10.1001/jamapediatrics.2020.1892. Maig, 2020.
- Generalitat de Catalunya. **DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.** URI ELI: [eli/es-ct/d/2017/10/17/150/dof](https://www.gub.cat/d/2017/10/17/150/dof)
- Hsiang, S. et al. The effect of large-scale anti-contagion policies on the COVID-19 pandemic. *Nature* <https://doi.org/10.1038/s41586-020-2404-8> (2020).
- ISCIII, Ministerio de Sanidad y CCAA. Encuesta Nacional de Seroprevalencia. <https://portalcne.isciii.es/enecovid19/>
- Lam, L.T. Risk Factors of Internet Addiction and the Health Effect of Internet Addiction on Adolescents: A Systematic Review of Longitudinal and Prospective Studies. *Curr Psychiatry Rep* 2014; 16: 508.
- Ludvigsson J, Children are unlikely to be the main drivers of the COVID-19 pandemic – a systematic review. <https://doi.org/10.1111/apa.15371>.
- Mengual Gil JM. Vitamina D por encima del año de vida, ¿es necesaria o está de moda? En: AEPap (ed.). *Curso de Actualización Pediatría 2018*. Madrid: Lúa Ediciones 3.0; 2018. p. 17-30.
- Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse. Protocole sanitaire – Guide relatif aux écoles maternelles et élémentaires. Abril 2020.

- Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse. Protocole sanitaire – guide relatif au fonctionnement des écoles et établissements secondaires dans le contexte covid-19 . 14 juin 2020
- Ministerio de Sanidad y Ministerio de Educación y Formación Profesional. Medidas de prevención, higiene y promoción de la salud frente a covid-19 para centros educativos en el curso 2020-2021. 22 Juny, 2020.
- Muñoz-Almagro C, Launes C et al. Susceptibility to COVID-19 in pediatric age: Study of cases and household contacts. Juny, 2020.
- OPIK-Grupo de Investigación en Determinantes Sociales de la Salud y Cambio Demográfico (UPV/EHU), Bidegintza- Cooperativa para la promoción humana y el desarrollo comunitario y el Centre d'investigació en Salut Laboral, CiSAL (UPF). Estudio sobre confinamiento y salud en población infantil: ¿tiene la desigualdad social impacto en las condiciones en las que la población infantil está confinada y en su salud? Abril, 2020.
- Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura, UNICEF. Marco para la reapertura de las escuelas. Abril, 2020.
- Propuesta de la Asociación Española de Pediatría-AEP de reapertura de centros de educación infantil. Juny, 2020
- Propuesta de la Asociación Española de Pediatría-AEP en relación a la apertura gradual de las áreas de educación infanto-juvenil. Maig, 2020.
- Rajmil L. Role of children in the transmission of the COVID-19 pandemic: a rapid scoping review. BMJ Paediatrics Open 2020;4:e000722. doi: 10.1136/bmjpo-2020-000722
- [RESOLUCIÓ SLT/1429/2020, de 18 de juny, per la qual s'adopten mesures bàsiques de protecció i organitzatives per prevenir el risc de transmissió i afavorir la contenció de la infecció per SARS-CoV-2.](#)
- Secretaria de Salut Pública (Departament de Salut), Societat Catalana de Pediatría. ISGlobal- Recomanacions de Salut Pública per a l'obertura d'escoles. Maig, 2020.
- Servei de Vigilància Epidemiològica de Catalunya. Informe tècnic de resum dels casos de la COVID-19 a Catalunya – 13.06.2020, núm. 13.
- Sunyer J. COVID-19: Com s'hauria de fer la tornada a l'escola? ISGlobal. Maig 2020.
- UNICEF. COVID-19: Proteger la salud en las aulas. Mayo de 2020. <https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/educa/unicef-educa-covid19-apertura-centros-educativos-funcionamiento-seguro-2.pdf>
- UNICEF. COVID-19 educational disruption and response. 2020. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

- Viner R, Russell S, Croker H et al School closure and management practices during coronavirus outbreaks including COVID-19: a rapid systematic review. *The Lancet Child & Adolescent Health*, Volume 4, Issue 5, 397 – 404
- Yung Ch, Kam K, Donceras K et al. Novel coronavirus 2019 transmission risk in educational settings, *Clinical Infectious Diseases*, ciaa794, <https://doi.org/10.1093/cid/ciaa794>
- WHO. Considerations for school-related public health measures in the context of COVID-19 Annex to Considerations in adjusting public health and social measures in the context of COVID-19 . 10 May 2020. <https://www.who.int/publications/i/item/considerations-for-school-related-public-health-measures-in-the-context-of-covid-19>
- Wu Z, McGoogan JM. Characteristics of and important lessons from the coronavirus disease 2019 (COVID-19) outbreak in China: summary of a report of 72 314 cases from the Chinese Center for Disease Control and Prevention. *JAMA*. 2020;323(13):1239-1242.